

Mogens Müllers prædiken Mariæ bebudelsesdag

Taler

Mogens Müller
Professor i Det Nye Testamentes
Eksegese, dr. theol.

Dato

6. april 2014

Sted

Lindevang Kirke

Omstændigheder**Prædikentekst**

Lukasevangeliet kapitel 1, vers 46-55

Salmer

Nu kom der bud fra englekor
Fyldt af glæde over livets under
Alle mine kilder skal være hos dig

—

Du kom til vor runde jord
Maria hun var en jomfru ren
Nu titte til hinanden de favre blomster små

- 1 Gud, lad os leve af dit ord som dagligt brød på denne jord! Amen!

5

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas: 1, 46-55:

Da sagde Maria:

- 10 *Min sjæl ophøjer Herren,
og min ånd fryder sig over Gud, min frelser!*

Han har set til sin ringe tjenerinde.

For herefter skal alle slægter prise mig salig,

- 15 *thi den Mægtige har gjort store ting mod mig.*

Helligt er hans navn,

*og hans barmhjertighed mod dem, der frygter ham,
varer i slægt efter slægt.*

20

*Han har øvet vældige gerninger med sin arm,
splittet dem, der er hovmodige i deres hjertes tanker;*

han har styrtet de mægtige fra tronen,
og han har ophøjet de ringe;
25 sultende har han mættet med gode gaver,
og rige har han sendt tomhændet bort.

Han har taget sig af sin tjener Israel
og husker på sin barmhjertighed
30 – som han tilsagde vore fædre –
mod Abraham og hans slægt til evig tid.

Kærlighedens og bekendelsens sprog har det til fælles alene at kunne tale i
35 billeder. Og kærlighedens og bekendelsens billeder har igen det til fælles, at de er
uudgrundelige. Vi kan ikke blive færdige med dem. For deres indhold lever af at
afspejle sig i vores liv. Vi kan ikke konstatere kærligheden, men alene opleve den.
Vi kan ikke fastslå betydningen af bekendelsen uafhængigt af troen. For vi
bliver, hvad vi tror. Samtidig er troen noget, som må kaldes frem i os. Vil vi have
40 det som sikret viden, som sikker besiddelse, dør det mellem hænderne på os.

Det gælder også bibelordet. Det vil tale til os som et kunstværk, ikke som en
køreplan eller facitliste. Det stykke af Lukasevangeliets, vi lige har hørt, kaldes
Marias lovsang. Det har været en af de mest elskede tekster i kirkens historie.
45 Men i dag kan vi måske blive lidt forlegne. Vi har måske set ufattelig mange
billeder af en ofte meget smuk Maria som Herrens ydmyge tjenerinde – for nu
her at bruge den gamle hunkønsendelse, som ellers er ved at forsvinde fra vores
sprog, hvor vi til gengæld har mandlige sygeplejersker. Og denne knapt voksne
pige lægges her ord i munden, som knytter hele Israels forventning til det barn,
50 som hun skal føde. Det er på én og samme tid sart og voldsomt.

Hvordan skal vi i dag høre denne lovsang? Jeg tror ikke, at vi skal begynde at
tænke på, hvordan der så ud i denne unge kvindes indre. Forfatteren til
Lukasevangeliets er ikke ude i et biografisk anliggende. Det er helt enkelt en langt
55 senere menighed, der med denne lovsangs ord forsøger at indkredse
betydningen af dette barns fødsel. Marias bebudelses dag er jo meget naturligt
lagt ni måneder før det tidspunkt, hvor vi fejrer Jesu fødsel. I sådanne sager har
der tit været talt baglæns. Så det er på en måde en forsmag på julen, vi får. Det
fornemmede nogen måske også i den første salme, vi sang: ”Nu kom der bud fra
60 englekor”.

Lovsangens ord forsøger således at indfange udslagene af den guddommelige kærlighed, som blev født iblandt os som Marias barn. Traditionelt har kirken
65 her brugt det upoetiske ord ”jomfrufødsel”. Det har sin grund i den gamle græske oversættelse af det sted i Esajas’ Bog, som vi hørte fra altret før. Der er jomfruen imidlertid blevet hjemløs. For i den bibeloversættelse, vi fik i 1992, valgte man – i øvrigt for første gang i dansk bibeloversættelses historie – at holde sig til ordlyden i den hebraiske tekst. Og her hedder det altså: ”Se, den unge
70 kvinde skal blive med barn”. Det var først i den græske gengivelse, at den unge kvinde blev jomfru, og det er herfra, at forestillingen kom ind i først Matthæusevangeliet, siden i Lukasevangeliet, hvor ordet jomfru dog ikke optræder.

75 Ingen af de to evangelieforfattere er ude i det ærinde at berette om en naturhistorisk undtagelse. Hvor interessant ville det også være? Men hvordan skal vi i dag give udtryk for det underfulde? Det er, som om vi har udgrænset underet til det videnskabeligt uforklarlige – og så kan vi sidde og vente på, at videnskaben måske en dag alligevel kommer med en forklaring. Men underet
80 kan også bruge videnskaben som hjælpemiddel. Det har i hvert fald rigtig mange af os oplevet på vores hospitaler. For den, der her får det givet at overleve, er det et under, selv om der også er en såkaldt ”naturlig forklaring”.

De, der har skrevet vore evangelier, gjorde det for at give udtryk for deres tro på,
85 at Gud kommer mennesker nær i Jesus fra Nazaret. Og det har nogle af dem syntes, at de kunne udtrykke ved at tale om, at Jesus blev undfanget ved Helligånden. Mennesker havde oplevet, at Gud talte til dem igennem det, de hørte om Jesus. Det, de her hørte, åbnede Himlen over dem. Ordet skabte i deres hjerter et billede af Gud som den kærlige Far. Der kom liv i de ellers døde
90 ord. Ånd og tale forbandt sig på en måde, som alene hjerterne kunne opfatte. Det er som en glasmosaikrude, der først viser sin skønhed, når lyset falder ind gennem den.

Ganske vist er vi ude af det store Søren Kierkegaard år. Men om nogen, så har
95 den nu over tohundredårige formået at sætte ord på, hvad det her drejer sig om. Og så er det jo ingen skam at citere ham. Kierkegaard skriver således i bogen *Kjerlighedens Gjerninger* fra 1847 om Gud som al kærligheds ophav:

”Kjerlighedens skjulte Liv er i det Inderste, uudgrundeligt, og da igjen i et

uudgrundeligt Sammenhæng med hele Tilværelsen. Som den stille Sø grunder dybt i de skjulte Kildevæld, hvilke intet Øie saae, saaledes grunder et Menneskes Kjerlighed endnu dybere, i Guds Kjerlighed. Dersom der intet Væld var i Bunden, dersom Gud ikke var Kjerlighed, da var hverken den lille Sø, ei heller
105 et Menneskes Kjerlighed. Som den stille Sø grunder mørkt i det dybe Væld, saaledes grunder et Menneskes Kjerlighed gaadefuldt i Guds. Som den stille Sø vel indbyder Dig at betragte den, men ved Mørkhedens Speilbillede forbyder Dig at gennemskue den: saaledes forbyder Kjerlighedens gaadefulde Oprindelse i Guds Kjerlighed Dig at see dens Grund; naar Du mener at see den, da er det
110 et Speilbillede, der bedrager Dig, som var Det Grunden, det, der kun skjuler over den dybere Grund.”

Et kærlighedsdigt begynder vel heller aldrig med at konstatere den elskedes vægt og højde, alder og indtjeningsmuligheder. Det er ikke det, kærligheden får øje
115 på. Det kærligheden ser, kan den alene finde tilnærmelsesvis ord for i det poetiske sprog. Helt det samme gælder bekendelsens sprog. Det trænger ikke bag om oplevelsen af mødet med Guds kærlighed. Vi kan ikke på nogen måde nå til at konstatere, hvad der ligger bag denne oplevelse. Vi må holde os til vores oplevelse og de ord, der skabte den.

120

Det liv, der kommer til syne i vores evangeliers fortællinger om Jesus – og forhåbentlig også engang imellem i de prædikener, som vi præster holder over dem – det liv må vi give mulighed for at komme til orde, det liv må vi værne om på alle tænkelige måder. For det har det lige som de to børn, vi for lidt siden
125 døbte, Alexander og Karla. Da de kom til verden, kom de som to endnu udfoldede muligheder. Vi siger ganske vist, at vores liv for 60 procents vedkommende er bestemt af gener og altså kun for 40 procents vedkommende af miljø, altså det der kommer til os udefra: Omsorg, opdragelse og de øvrige livsbetingelser. Men de første år er Alexander og Karla – trods alle deres sikkert
130 ganske fortræffelige gener – helt henvist til deres voksnes omsorg og kærlighed. Her bliver deres liv til i et samspil.

Kærlighedsdigtet og bekendelsen har som sagt alene billedsproget til sin rådighed. Det er et sprog, der vil hjælpe os til at ane kildevældet under søen.
135 Forfatteren til 1. Johannesbrev siger et sted ligeud: Gud er kærlighed. Og så skal vi ikke komme med vores reservationer, som altid har det med at gøre Gud mindre og mere håndterbar. Vi skal tvært imod gøre alt, hvad vi kan, for ikke at stå i vejen for denne kærlighed. Det er, hvad der også kommer til orde i Marias

140 lovsang: Åbenheden over for Guds handlen med os. Må dette nye liv med dets
altid nye muligheder vokse i os, ganske som vi ønsker, at Alexander og Karla må
vokse op og udfolde de muligheder, de har i sig, omgivet og hjulpet på vej af
deres kæres kærlighed og omsorg.

145 Amen!

Kilde

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

150 **Kildetype**

Digitalt manuskript

Tags

Anden tekstrække, Mariæ bebudelsesdag, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

155 <https://www.dansketaler.dk/tale/mogens-mullers-praediken-mariae-bebudelsesdag>

160

165

170

175